

Radek Rak

BÁJE O HADÍM SRDCI

Vítěz
ceny Nike
2020

Host

**Přeložila
Michala
Benešová**

Radek Rak

**BÁJE
O HADÍM
SRDCI**

Brno 2023

Copyright © 2019 by Radek Rak
Copyright © 2019 by Powergraph
Cover illustration © Patrycja Podkościelny
Cover © Rafał Kosik
Translation © Michala Benešová, 2023
Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2023
(elektronické vydání)
This book has been published with the support
of the © POLAND Translation Program
Vydání bylo podpořeno překladovým
programem © POLAND

BOOK INSTITUTE

© POLAND

ISBN 978-80-275-1753-4 (PDF)
ISBN 978-80-275-1754-1 (ePUB)
ISBN 978-80-275-1755-8 (MobiPocket)

Pro Bašu

*Láska je i v kameni.
Zde hledá hloubku země.*

Mistr Eckhart

*Všecky věci jsou plné
zaneprázdnění, aniž
může člověk vymluviti.*

Kazatel 1,8

ČÁST
PRVNÍ

SRDCE

I.

O ČAROVNÉ PÍSNÍ

Říkají, že všechno začalo zvečera.

*Zvečera, zvečera
zní píseň veselá.
Koho píseň odnese,
ten se ztratí v lese.*

„Jaká píseň, dědo?“ ptá se Kuba.

Starý Myszka cosi mumlá bezzubými ústy. Kdo ví, jestli jsou to slova, nebo jen takové obyčejné stařecké brblání. Povož naplněný jílem poskakuje na výmolech. Starý Myszka s Kubou jedou až z Kopalin, protože tam mají nejlepší jíl v celém okolí. Cesta bude ještě dlouhá a po cestě je, jak víme, dobré si zazpívat a vyprávět nejruznější historky.

*V lese u potoka
zní píseň divoká.
Jménem Syna, Ducha,
moudrý neposlouchá.*

Starý si olízne popraskané rty, mrkne na Kubu. Oči má jasné, vůbec se v nich nezračí sedmdesát prožitých zim a dvě navrch.

„Jak to — jaká?“ ptá se. „Čí by měla bejt? Rusalčina!“

Kuba na ta slova jen pohrdavě smrkne, prvně z pravé dírky, pak z levé. Podruhé si posmrká kařata, protože povoz poskočí na nějakém kameni. Když to starý Myszka vidí, rozchechtá se chraplavým smíchem, až se mu z té radosti pohupuje krocaní vole pod bradou.

„Rusalčina,“ opakuje tiše, jakoby sám pro sebe.

Na světě se stmívá, ale tady, v bukovém lese, už vládne noc. I ptáci usnuli a jen opožděný kos každou chvíli prozpěvuje jednu a tutéž sloku. Divoký bez voní tak, že by z toho jeden přišel o rozum. Protože je to právě takový les — buky, bez a tma.

„Na svatýho Jána vycházejí na palouk, tady, nedaleko. A zpívají a tančí, jen aby chlapy zvábili. Když zaslechneš jejich volání, okamžitě si zalep uši voskem, abys neslyšel a neposlouchal. Nejlepší bude, když si zazpíváš nějakou zbožnou píseň nebo májovou litanii k Panence Marii, anebo se tisíckrát po sobě pomodli: Pane Ježíši kyrielejson, pomiluj mě hříšníka, až do tebe ty slova vstoupí a stanou se tvojí součástí. Protože když začneš poslouchat, je s tebou ámen. A jestli půjdeš rusalky okukovat, jsi ztracenej tělem i duší. Protože ony tančí jen v košílkách, a jakmile je jednou zahlídneš, už na zemi nenajdeš místo mezi lidma.“

„Jste tak starej, dědo, a v hlavě máte jenom jedno,“ směje se Kuba, ale starý Myszka neodpovídá. Jen se vrátí ke svému popěvku:

*Hej, koho píseň chytne,
v nadšení procitne.
Osud svůj nezvrátí,
z lesa se nevrátí.*

Stromy řídnou, mezi větvemi prosvítá modř noci. Povož drkotá po cestě dolů, k vesnici. Slunce už dávno zmizelo za horami, ale stále jako by svítilo ze země, neb po světě se dosud rozlévá písková záře, pozlacuje střechy chalup i kostela.

Starý Myszka s Kubou míjejí strouhu a vrby, které se nad ní sklánějí. Vrb je dvanáct a starý říká, že jsou to apoštolové Ježíše Pána, a ta poslední, seschlá a prožraná hmyzem, to je Jidáš Iškariotský. Starý Myszka ovšem říká různé věci a člověk by mu neměl všechno věřit.

Než nadobro sjedou do vesnice, Kuba se na povozu ještě postaví. Poslouchá, z lesa se však žádná píseň neozývá. V trávě jen cvrkají cvrčci.

II.

O MĚSÍČNÍM TANCI

Říkají, že Kuba se starým Myszkou sloužili v krčmě Rubina Kohlmann v Kamienici jako šábesgójové.

„Ojemele, ajneklajnemitešmok! Copak tohle je?“ Žid strkal hroudu jílu pod nos tu mladému, tu starému. „To má bejt jíl? Jakejpak jíl, ptám se vás! Tak to dopadne, když pošlete pro jíl góje. Přivezou bláto a kravince!“

Ani Kuba, ani starý Myszka neodpověděli, a děda si dokonce začal kroutit cigaretu. Věděli, že Rubin si musí zabrblat, je to jeho jediná zábava. A nejvíc si stýskal nad svými šábesgójji.

Šábesgójové dělali doma i v krčmě všechno to, co Židovi prikázání víry nedovolovala, ale i to, co se mu zkrátka dělat nechtělo, během šábesu i jindy. Kuba s Myszkou si nestěžovali, ačkoli mrzutý Rubin byl věčně s něčím nespokojený, rval si plnovous, zlořečil a bral jméno Pána Boha nadarmo.

Rubin byl však slušný člověk, ač Žid. Ani nemohl být jiný, protože když máte starou manželku připoutanou na lůžko, syna rabína a dceru mešugene, tedy bláznivou, nemůžete být zlí. Možná proto říkali Kohlmannovi Kohlkopf, ani to příliš neskrývali, jako by všichni zkoušeli, jestli se nájemce krčmy dokáže skutečně rozčlít. Koneckonců,

vždycky je lepší pracovat u Žida než u pána, protože Žid za práci platí a o neděli dá občas soudeček vodky. Především však Žid nebije. Pán totiž může podle dekretu Jeho Milosti císaře z Vídně obyčejnému člověku za jakékoli provinění vyměřit dvacet a pět ran holí a ženské nebo dítěti stejně tak, nikdo by ale neměl ženské a děti bít holí, nýbrž březovým prutem.

Onoho večera se za oknem rozlila bílá záře, protože měsíc vyšel brzy. V tom bledém světle bylo všechno vidět výrazněji než ve dne. Za dne se totiž tvary rozmývají a rozmazávají, barvy se slévají a stává se, že věci vypadají jako za zaprášenou záclonou nebo jako zahalené kouřem. Naopak za měsíčné noci je všechno ostré, jako vystřižené z papíru, jen barev je méně. Dům, krčma, ohnutý jeřáb na dvorku — černé. A čerstvé jehličí na modřínech u statku, načechrané a bílé, připomíná spíš sníh než jehličí. Takový falešný židovský den.

Kuba už se chystá spát, když ji zahlédne. Jako obvykle šplhá na strmou střechu hospody, podobná lasici nebo noční duši. Vysoko, vysoko, až na sám hřeben s vyřezávanými ozdobami po obou stranách. Chvilku odpočívá.

A pak začíná tančit.

Tančí s rukama nahoře, tím rozechvělým, jakoby cikánským krokem. Hlavou pohazuje nalevo i napravo, napůl ospale, napůl vášnivě, tmavé vlasy se za ní vlní, jako by byly obdařené vlastním hadím životem. Ve světle měsíce je vidět ostře, jako vyřezaná z ebenu. Kuba ví, co je to eben, protože Rubin Kohlmann má krabičku z ebenu, a milostpán na statku má ve své kanceláři dokonce ebenový nábytek. Teď, v noci, je Kohlmannovic Chana černá, ale krásná.

Ve dne už krásná nebude, protože den odhalí vřídky na její mladistvé tváři a příliš velké zuby, křivé a vytrčené ven jako u křivozubé kobyly. Protože Rubinova dcera je ve skutečnosti hubená a ošklivá.

Zatím však vládne noc a ta má své vlastní zákonitosti.

Kuba dívku chvíli pozoruje, ale pak vyklouzne z chalupy. Potichouнку přeběhne přes dvorek, vyleze na střechu kur-níku a odtamtud na římsu v patře krčmy, odkud se dá bez námahy vyšvihnout na šindelovou střechu. Všechno tiše, ti-chounce, bez jediného zvuku, aby dívku nevyplašil, ale také aby nepřitáhl pozornost celé rodiny Kohlmannových, při-pravených ztropit povyk — jako všichni Židi. Starý Myszka totiž nejednou vyprávěl, že lidi tančící za svitu měsíce se nemají budít, aby se v nich duše nepolekala a neutekla pryč. I když Židi prý žádnou duši nemají, Kuba nechce Chanu probudit příliš prudce, protože by se mohla leknout a spad-nout. Za dne, ve slunečním světle, se totiž holka bojí vylézt i na pátou příčku žebříku, o střeše hospody nemluvě.

Chana tančí na hřebenu střechy a rozhazuje maličké lís-tečky, papírky, cedulky. Připomínají velké sněhové vločky. Na každé je nápis, delší či kratší, někdy jen jeden nebo dva znaky. Všechno zapsané židovsky, pozpátku, těmi malými, unavenými písmeny, která vypadají, jako by je chtěl ně-kdo zadupat a rozdrtit. Možná jsou to modlitby. Možná zaklínadla. Možná jedno i druhé, vždyť v Bibli je psáno, že Židi, počínaje samým Abrahámem, se odedávna pokoušeli vymámit z Boha různé věci a podřídit ho své vůli. Pokud by měl někdo znát zaklínadla, jimž by podléhal sám Pán, Bůh, pak jedině oni, nikdo jiný.

Chana tančí a Kuba se k ní po střeše blíží, shrbený jako opice ze země černochoů. Jemně bere do rukou křehká

a chladná dívčina zápěstí. Pár kroků — a už jsou dole. Židovská dívka jde za Kubou poslušně jako štěně, ačkoli dál přebývá v podivných světech ve své hlavě; kdyby ji pustil, začala by znovu tančit. Celá se přitom ke Kubovi tulí, až se mu zvláště svírá srdce.

Dnes je úterý a v úterý v hospodě nikdo nesedí, takže Rubin Kohlmann a jeho dcery chodí spát brzy. Čeledín buší na dveře hospodské kuchyně. Na druhé straně klapne závora, starý Žid vylézá ven a protírá si víčka zalepená spánkem.

„Ajneklajnemitešmok! Chano!“

„Zase tančila na střeše. Líp ji hlídejte, když svítí měsíc.“

„Zoja musela nechat dveře auf. Díky, Kubo. Jsi správněj hoch.“

„Klidnou noc, pane Kohlmanne.“

„I ty spi dobře, Kubo.“

III.

O VRBÁCH A DEŠTI

Říkají, že ve všem měly prsty rusalky.

Možná proto, že Kuba se na ně starého Myszky pořádkem ptal, byl totiž lačný příběhů. Starý se ale jen smál a stěžel z něj šlo vymámit víc, než co už řekl — že se rusalky vydávají tančit po lese někdy mezi svatým Jánem a svatým Petrempavlem, že občas zpívají, a hlavně že jsou nahé. Vyprávět mohl o všem — o pradávnm králi Bodzosovi, kterého pověsili na hoře jménem Maga, i o loupežníku Zapalovi, i o čaroději Morousovi, i o Hadím králi, i o zlých vědmách, které škodí lidem, i o dívce z brambořiště, která žije v bramborové plísni, i o vrbovém ďáblu Ločidlovi, který rozbil Měsíc, i o ledasčem jiném, protože příběhů znal Myszka velkou spoustu. Jen o těch rusalkách se mu nějak mluvit nechtělo.

Jednoho dne šel Kuba ke statku v Siedliskách na první senoseč. Neb čeledín je čeledín, a když pán nařizuje, musí jít. Může být bez půdy, může být šábesgój — stejně zůstává majetkem milostpána, jako dobytek nebo ovocné stromy. Takže sice neochotně, ale přesto Kuba šel.

Mezi horami se převalovalo dusno a parno a dole pod nimi ležel vzduch bílý a lepkavý jako šťáva z pampeliško-

vých stvolů. Dokonce i mouchy a ovádi zlenivěli, bzučeli jen tak, aby se neřeklo, a snadno se dali zabít rukou. Bylo poledne, ale už od rána panovala výheň a Kuba se celý zpotil, jen co došel k vrbám apoštolům. Do Siedlisek to měl méně než rakouskou míli a nemusel spěchat. Večerní kosení i tak stihne, protože louka se má kosit buď po ránu, nebo navečer. V ranečku příjemně žbluňkala třešňová polévka v kameninovém džbánu; oběd si musel Kuba brát s sebou, protože milostpán byli lakomí a nedávali po práci jíst. Čeledín se podíval před sebe — nikdo. Podíval se za sebe — nikdo. Uzlíček se mu lepil na záda. Kuba hupl do stinné houštiny pod vrbami a hltavě snědl všechno, co s sebou měl.

Kohlmannovic Chana dělala nejlahodnější ovocnou polévku na světě, a k tomu Kubovi přibalila pět bílých housek, výtečných, i když bez kvásku. Při práci se chlap musí najíst a jediný milostpán si mysleli něco jiného.

Možná kvůli tomu plnému břichu, možná kvůli lenivému horku, možná kvůli zelenému stínu vrb, možná kvůli zlomyslným duchům, kteří tyto vrby obývali, ale nejspíš kvůli tomu všemu dohromady zahálil Kubu spánek svým vraním křídlem.

Probudilo ho burácení, hluboké a táhlé, při němž se chvěje zem. Hoch se ospale rozhlédl. Nebe už potemnělo, ale mraky v dálce měly zlý, zelenkavý nádech. Foukalo tak, až se větve kymácely, rachotily a padalo z nich listí. Bílé žíly blesků tepaly do horizontu. Smršť se blížila od severu, a to nebylo dobré, protože bouře z rovin jsou vždycky horší než ty z hor.

Už už se měl Kuba sebrat a běžet zpátky do Kohlmannovy krčmy, když tu mezi větvemi vrb zablýhl dívčinu.

Ležela na břiše na ohnuté větvi, jednou rukou si podpírala bradu a bezostyšně ukusovala poslední Kubovu housku. Všechno v dívce bylo jako voda, bezbarvé až hrůza. I vlasy, i oči, i volná, průsvitná spodnička. Líně komíhala nohama a hleděla na Kubu napůl zvědavě, napůl posměšně, a z blížící se bouřky si vůbec nic nedělala.

„Kdo jsi?“ zeptal se hoch, protože si dívku z žádné vesnice nepamatoval.

Ale ona neodpověděla, jen okousala housku kolem dokola, jako jablko.

A tehdy se spustil lijavec. V jednu chvíli nekapalo o nic silněji, než když kněz chodí s kropáčem, ale v další už se z nebe vylily celé šedivé řeky. Jakub se schoulil u vrby, hlavu schoval mezi ramena, zatímco dívka s chichotem seskočila ze stromu a utekla do deště. Vlasy i spodnička se jí lepily na tělo a Kubovi vyschlo v krku jako po příliš silném čaji. Stál a mokl a mokl a mokl, protože vrby neposkytovaly takřka žádnou ochranu, a když zmokl tak, že už to víc nešlo, krok za krokem se odšoural k hospodě.

Než tam došel, déšť polevil a nakonec ustal úplně. Vzduch voněl tichem a mokrou zemí.

IV.

O OHNI, KTERÝ NEHŘEJE

Říkají, že taková dívka neexistovala a existovat nemohla, ale Kuba tomu nikdy neuvěřil.

Druhý den rychle sfoukl všechnu práci, kterou u Kohlmanna měl, vpoledvečer vyklouzl z krčmy a běžel k vrbám-apoštoľům. Cestou natrhal v sadu u fary do košíku červený rybíz, od sluníčka velký a sladký.

Dívka tam byla. Čekala a stejně jako včera ležela na břiše na vrbové větvi. Ledaby se hrála s květem fialy; omotávala si ho kolem prstů, vkládala do vlasů, vyndávala, okusovala okvětní lístky, obracela ho v rukou. Kuba se k ní pomalu přiblížil, jako se přistupuje ke splašenému koni, ona se však vůbec plašit nemínila. Jen na něj hleděla s jakýmsi zvířecím zájmem. Jako šílená.

„Jak se jmenuješ?“ zeptal se, aniž počítal, že mu odpoví.

Dívka lhostejně zmuchlala květ v dlaních a zahodila ho.

„Fialka,“ pronesla. Měla hluboký a chraplavý, pěkný hlas. Kuba nevěděl, jestli to měla být odpověď na jeho otázku, ale s jinou beztak nemohl počítat.

„Já jsem Kuba. Přinesl jsem rybíz,“ řekl a natáhl k ní košíček. Lačně popadla velký hrozen a celý si ho strčila

do pusy. A pak ještě jeden, a ještě. Stopky plivala na zem, pomačkané a sežvýkané.

Kuba se posadil vedle na sukovitý kořen vrby a jedl rybíz normálně, jako člověk, stopku po stopce. Každou chvíli pokukoval po Fialce a po tváři se mu rozlévaly ruměnce, protože dívka na sobě měla opět jen košilku, vypadala jako zahalená, ale všechno bylo vidět. Hoch sice nebyl ošklivý, ale nějak mu před dívkami chyběla odvaha, takže se často chichotaly a posmívaly se mu. Teď však byl tady, kousek od Fialky, dostatečně blízko, aby se mohl opájet vůní dívčího potu.

„Pojď sem ke mně,“ sebral nakonec odvahu, ale dívka k němu jen natáhla ruku s lemem špíny za nehty.

„Dej mi ještě.“

Dal.

„Slezeš dolů?“

Fialka se chraplavě rozesmála, seskočila ze stromu jako kočka a utekla kamsi na louku. Kuba vyběhl za ní, ale už ji nenašel. Jako by se rozplynula ve zlatobýlu a mácích a ve zlatavém večerním světle.

V noci se dlouho převaloval z boku na bok. Spánek přicházel a odcházel, hrál si s Kubou a pohazoval jím jako vlna rozhoupanou loďkou na jezeře. Hochovi byla zima a celý se trásl, i když byl červen a člověk mohl klidně spát nahý. Přikryl se až po uši peřinou vycpanou žitnou řezankou, přes ni přetáhl dvě deky a teprve potom se trochu zahřál.

Nejvíc ho však hrála vzpomínka na Fialku. Přisunul se ke zdi, jako by pro ni chtěl udělat místo na slamníku, a představoval si, že dívka leží těsně vedle něj. Tam dole ztvrdl, bál se však na sebe sáhnout, protože starý Myszka měl lehký spánek a pokaždé ho při tom přistihl. Fialka se

mu ale sama drala před oči a celé chlapcovo tělo pulzovalo žárem. Kuba zkoušel myslet na nejošklivější babu, jakou znal — na starou Kohlmannovou, rozkydlou a bílou jako těsto na pirohy. Příliš to nepomáhalo.

Ráno vstal duchem nepřítomný. Ruce a nohy měl slabé, jako by ani nebyly z masa a kostí, nýbrž ze slaměných věchtů. Navíc ho něco tlačilo na prsou a sípal jako starý dědek.

„Radši jdi pokosit tu louku,“ radil mu starý Myszka. „Nemine tě to. Když nepůjdeš, tak se milostpán rozzlobí a nařídí, aby ti zmalovali záda. Sluníčko tě cestou zahřeje a vyžene nemoc, něco na tebe asi leze.“

„Kašlu na milostpána,“ zavrčel Kuba, ale šel.

Brzy pochopil, že ani tento den z kosení nic nebude. Slunce slabost z údů nevyhnalo, jen Kubu dráždilo a chlad v prsou seděl dál. Hoch měl pocit, že na hrudi nosí kus ledu. Šel ve stínu — mrzl. Šel na slunci — třesla mu hlava. Doutnal v něm jediný oheň, který ale nezahříval, jen podněcoval horečku. Ten oheň se nazýval Fialka.

Na panskou louku proto ani tentokrát nedošel. Hned za vrbami-apoštoly se ukryl v divokém sadu. Fialka mu nedávala spát. Stáhl si spodky a zadíval se na sebe. Byl velký, tvrdý a pěkný.

Ve vzduchu bzučeli cvrčci, ale možná spíš Kubovi bzučelo v hlavě, anebo to byl jen sen, protože v polední hodině se po polích potulují nejrůznější přeludy. Možná se mu zdálo, že to není on, kdo si ho bere do ruky, ale Fialka; že dívka stojí hned za ním, že ho objímá a Kuba cítí její mladé a krásné tělo, které se k němu tiskne, ňadra, břicho, všechno. Že ho dívka téměř spaluje, protože kůže žen žhne víc než ta mužská. Jako by měli oba horečku, ano. A Fialčin dech na krku je jako dýchnutí země prozářené sluncem,

protože právě tak Fialka voní, trochu po potu a trochu po zemi. Právě tehdy, znepokojivě rychle, se celý svět nahrne do toho maličkého bodu na konci těla — horečka i slunce i louka plná bzučícího hmyzu, všechno, co existuje, začíná prudce kypět a vybuchuje vlnou husté, vazké rozkoše.

Možná se Kubovi jen zdálo, že když mu před očima ještě pořád tančily fialové mžitky, slízla si Fialka z prstů jeho rosu a zmizela v trávě, jako by tam nikdy nebyla.

Možná se mu to zdálo, ale možná taky ne.

V.

O SRDCI POPRVÉ

Říkají, že by z toho stejně nic nebylo. Existují totiž lásky, které jsou od samého začátku odsouzené k neduživosti a mrzáctví a rodí se z nich jen smutek a utrpení. Vidí to všichni kromě samotných zamilovaných.

Když se Kuba konečně dovlekl do hospody, věděl, že je zle. Rozmáčkнутý hostinec se mu svíjel před očima, roz-
dvojoval se a vířil, jako by jím otáčeli zlomyslní čerti. Pak následovala černá díra, kterou na okamžik probleskla usta-
raná tvář starého Myszky.

Rubin Kohlmann plácal v dáli cosi o šábesu, co že si teď, ajneklajnemitešmok, počne. Znělo to dokonce směšně, ale Kuba se smát nemohl, protože měl pocit, že mu při smí-
chu odpadne vršek hlavy. Znovu se setmělo, ač tentokrát nejspíš proto, že nadešla noc. Kuba si moc přál usnout, ale nějak nemohl. Spánek kroužil kolem jako nedůvěřivý pes a bál se přijít blíž. Hoch se tak vznášel v rozechvělém moři tmy, někdy se z té černoty vynořil Myszka, vrásčitý jako seschlé jablko, a někdy ne.

„Tak už konečně spi,“ zabručel starý. „Tobě je hej, ty to zejtra vyležíš, ale mě čeká za rozbřesku práce. Tady ti

dávám vodu a plátno, vyměň si v noci obklad. Ech, sípeš jako souchotinář. Jdu spát do kamrlíku, vedle tebe neusnu.“

„Ajneklajnemitešmok,“ zachraptěl Kuba a hloupě se usmál.

Něčí ruce jemně pohladily chlapcovu tvář, od ucha ke krku. Byly to hebké ruce někoho, kdo příliš nepracuje, a určitě nepatřily starému Myszkovi. Voněly po anýzu a hřebíčku.

Sama mu vklouzla pod peřinu. Propletla prsty na nohou s Kubovými; byly hrozně studené, jako by dlouho chodila naboso. Lechtalo to, ale příjemně. Celá se k čeledínovi přivinula, trochu teplá, trochu chladná, hladoučká jako mušelín a patrně dočista nahá. Kuba se cítil blaženě, jako by z něj horečka vyprchávala. Usnul s obličejem zanořeným do moře černých voňavých vlasů rozsypaných po polštáři.

Ráno se cítil trochu lépe, i když si z minulé noci mnoho nepamatoval. Divil se, že slamník voní po koření, jako židovské kadidlo, jímž Kohlmann o šábesu vykuřoval všechny kouty. Pak našel na polštáři vlas, silný, tmavý a kudrnatý. Dlouho seděl na posteli, obracel ho mezi prsty a uvnitř se mu děly podivné věci.

Dál se cítil slabě, nemoc mu však ustoupila z prsou, dokonce už ani tolik nekašlal. Dozajista mu pomohl mastný kuřecí vývar, který mu dala vypít Chana. Starý Kohlmann pak chlapci přiděloval jen lehčí práce, jako je kropení hliněné podlahy v hospodě nebo utírání stolů; krčmář věděl, že se musí o čeledíny starat, i když jsou to gójové.

Té noci opět svítil jasný měsíc a Chana o půlnoci znovu vylezla na střechu. Když se Kuba s obtížemi vyškrábal nahoru, aby ji odvedl dolů, docela normálně se na něj po dívala a zvláště se usmála.

„Spadneš, Chano.“

„Nespadnu.“

„Pojďme dolů.“

„Tady je mi dobře.“

Chana svlékla jedno ramínko noční košile. Pak druhé. Pak rozeprala několik horních knoflíčků a tak stála před Kubou, od pasu nahoru nahá. Měla pěkné ruce a ošklivá prsa ve tvaru trojúhelníků, s příliš velkými a příliš tmavými bradavkami. Kuba už už chtěl říct, že ne, že nechce, že to nejde, ale noc se řídí jinými zákony než den. Neřekl tedy nic, protože věděl, že ano, že chce, a věděl, že to jde.

Dívka si ovšem jen sáhla mezi prsa a vytáhla odtamtud srdce, malé, rozechvělé a porostlé peřím.

„To je pro tebe,“ řekla.

Kuba si srdce vzal, ale neodpověděl, jen stál na střeše a netvářil se příliš moudře. Chanino srdce bylo to poslední, co od ní chtěl. Toužil po jejích prsou, po jejích pažích, toužil po žáru mezi jejími stehny. Ale ne po srdci.

Posadili se na okraj střechy, komíhali nohama, blízko jeden druhému a zároveň ne tak docela blízko. Po nebi putoval měsíc, lhostejný a mrtvý. Dívka a chlapec seděli zády k němu, aby si vzájemně neviděli do tváře. Nic neříkali, protože nevěděli, co si mají říct; možná si neměli co říct. Kuba žmoulal Chanino srdce v dlaních a moc nevěděl, co si s ním počít. I když mělo peří spleené krví a slizem, bylo příjemné na dotyk a pěkně hrálo. Chlapce udivilo, jak je malé. Celé se mu vešlo do složených dlaní.

Cvrčci hráli v houští na stále stejnou notu, *krí-krí*, a byl to jediný zvuk na světě. Slovní prázdnota mezi Kubou a Chanou se chvěla jako vzduch za horkého dne. A dívka

už věděla, že své srdce dala zbytečně. Bylo však pozdě, protože darované srdce nejde člověku jen tak vzít.

Když začal být cvrkot cvrčků nesnesitelný, Chana s ob-
ratností kočky nebo kuny seskočila ze střechy, práskla ku-
chyňskými dveřmi a zmizela uvnitř domu. Kuba opatrně
slezl a odšoural se k sobě. Ptačí srdce schoval pod slamní-
kem. Zabalil ho přitom do deky, protože bušilo jako šílené
a on nemohl spát.

VI.

O DOBRÉM A LASKAVÉM PÁNOVI

Říkají, že pán tehdá přijeli do vsi v bílém kočáru taženém šesti siváky. Nejspíš to nebyla pravda, protože pán mířili do krčmy v Kamienici, tak proč by si na to měli brát parádní bryčku. Lidé to ale říkají.

Milostpán se usadili v nejpohodlnějším křesle starého Kohlmanna pod velkou slivoní rostoucí u hospody směrem od silnice. Kroutili si knír, pojídali rohlíčky rugelach, které jim přinesl uklánějící se Žid, a popíjeli kompot vylepšený pejsachovkou, protože pivo z nového chmelu ještě nebylo. Za jejich zády stáli drábové, ekonom, či spíše úředník, a další panští poskoci. Kolem se už shromáždil početný dav. Vesničany nemusel nikdo svolávat, stejně jako nikdo nemusí říkat dobytku, kde je pastva nebo že se blíží čas dojení. Sami poslušně přišli, přivábeni přítomností pána jako můry zlákané světlem. Vždyť i milostpán se zdáli zvláště jasný, pěkný, ve světlých kalhotách a dokonale vypasovaném kabátu barvy kouře. Tolik připomínali anděla nebo svatého z kostelního obrazu, že nezbývalo než pokleknout.

Inu, poklekli tedy. Všichni, dokonce i starý Kohlmann, Žid. Pán si nakroutili knír a přešli zrakem ošklivé, hrubě

řezané mordy. Chátra tupě hleděla, tak tupě, až šly na jednoho mrákoty. Milostpán nicméně překonali odpor a dokonce dovolili, aby jim políbili prsten, zvláště ty půvabnější z dívek. Neb to byli pán dobrý a laskavý.

Poplácali se bičíkem po holínce těsně obepínající lýtko a pokynuli na místního úředníka. Ten se uklonil a jal se předčítat pohledávky a dlužné ouroky. Jeden hospodář otálel se dvěma dny ruční roboty, jiný zase dlužil jeden den s robotou s potahem čili s užitím vlastních zvířat a pluhu. Oběma milostpán odpustili, neb to byli pán dobrý a laskavý.

Hospodář Maciej Socha však otálel s dvěma dny dobrovolné roboty; kromě ze zákona dané roboty na panském museli někteří vesničané navíc odvádět dobrovolnou robotu v rozsahu daném milostpánem dle jeho uznání a moudrosti, někdy i v naturáliích, především v obilí, jablkách nebo dývkách. Socha proto od drába dostal pět ran holí na holý hřbet a jeho stará tři; když bylo po všem, vstali, políbili pánův prsten a přísahali, že druhý den za rozbřesku se přihlásí o práci. Podruh Piotr Niewiaroski zase nevykonal tři dny ruční roboty. Ani nemohl, protože zemřel na svatého Josefa. Namísto nebožtíka Piotra vyměřili dvanáct ran jeho prvorozenému, Tomaszovi. Salča Niewiaroská dostala pět ran březovým proutkem, ale jen proto, že si ji milostpán chtěli důkladně prohlédnout od pasu nahoru nahou. Musela se milostpánovi zamlouvat, neb uznale pokývali hlavou. Nakonec Tomasz i Salča milostpánu poděkovali a uklonili se až k zemi jako Rusíni v cerkvi.

A tak to šlo — jedněm byly viny odpuštěny, jiným ne. Dobří byli pán, a laskaví.

Řada přišla i na Kubu, podruha, tedy nájemníka, který neměl nic svého a musel bydlet a pracovat u jiných. Když

úředník přečetl jeho příjmení, hoch si ani nebyl jistý, jestli jde o něj; příjmení nepoužíval od chvíle, kdy ho otec vyhnal, protože chlapec kvůli neopatrnému nakládání s petrolejem spálil chalupu i s půlkou humen. Všichni mu říkali ten Kuba od Kohlmanna, Kuba-šábesník nebo hubený Kuba. I on sám o sobě tak přemýšlel. Až starý Myszka ho musel postrčit, když úředník podruhé přečetl:

„Jakub Szela. Dluží dva dny kosení.“

Říkají, že kdyby se milostpán ke Kubovi onoho dne nezachovali tak, jak se zachovali, řada věcí by se odehrála jinak a mnoha křivdám by se dalo vyhnout. Když se podíváme pozorněji, je zřejmé, že to důležité pokaždé začíná u obyčejných drobností. U maličkostí začínají lásky, ty přinášející štěstí i ty přinášející bolest, ale také ty, které přinášejí jedno i druhé. Z maličkostí vypukají války, v nichž umírá množství lidí, a ti, kteří přežijí, kdesi hluboko v nitru odumírají, a kvůli tomu odumírání bývá někdy obtížné nazývat je lidmi.

Zdá se tedy, že pod sluncem existují toliko věci bezvýznamné, anebo naopak ty důležité, a abychom to poznali, potřebujeme Boží rozum, nikoli lidský, amen.

Říkají tedy, že onoho dne vystoupil Jakub z řady se vztyčenou hlavou, ačkoli ve skutečnosti měl nohy jako ze slámy a málem si nadělal do gatí. Až dráb Mychajl, vysušený a žilnatý chlap, ho popadl za flígr a postavil před milostpána.

Pán na čeledína letmo pohlédl. Holota jako holota, oni jsou všichni stejní. Pán už měli těch tupých mord srdečně dost, pán se chtěli pobavit.

„Dvacet a pět navrch,“ prohodili lhostejně.

„Pane, dva dny kosení...“ ozval se úředník nejistě.

Šlechtic ho zpražil pohledem.

„Budeš mě, ty pisálku, poučovat? Dvacet a pět navrch. Císař to povoluje, právo je na mé straně. Tak alou.“

Potom říkali, že Jakub statečně vydržel až do konce a ani nemrkl. Dráb ho mlátil a mlátil a on jen hleděl na pána, a pohled to byl zlý, velice zlý. Když mu nakonec pán přistrčili prsten k políbení, Jakub na něj plivl, za což dostal ještě deset ran, ač před lety přijatá statuta císaře Josefa stanovila maximálně dvacet pět a basta. Jiní zase říkali, že po devatenácté ráně padl Kuba v bezvědomí k zemi. Milostpána ta neposlušnost velice roztrpčila, a tak nařídili vyměřit mu ještě deset ran, ačkoli zákony stanovily maximálně dvacet pět a basta.

Jak to bylo ve skutečnosti, si sám čeledín nepamatoval, neboť po třicáté páté ráně už nebyl Kubou ani Jakubem, ale pouze bolestí. Bolest mu pulzovala v těle a zalévala oči fialovou tmou. Tuto tmou čas od času rozjasnily obrazy a hoch měl pocit, že vidí Fialku procházející kolem. Chodila davem vesničanů, chodila mezi dvořany a za zády šlechtice. A nikdo ji neviděl, jen Kuba jediný.

„No, a teď muzika.“ Pán si radostně promnul ruce. „Zpívat, holoto, tancovat a veselit se. Jsme v hospodě, ne na hřbitově.“

Chyběl však guslar Jontek Gaca, protože se ukázalo, že otálel s ruční robotou anebo s robotou s potahem a dráb mu při bití zlámal dva prsty. Z řady vystoupili kontrabasta a bubeník, ale s basou a bubnem opravdickou muziku neuděláte. Tehdy kdosi zašeptal, že Rubin Kohlmann ukrývá v truhle klarinet, a milostpán přinutili starého Žida, aby hrál. Klarinet byl starý, zanesený a chrčel, ale milostpán začali být netrpěliví a nervózně klepali nohou, takže se vesničané jali zpívat, tančit a veselit se ze všech sil.

Kuba se probral u plotu, když už noc stoupala na oblohu. Kohlmann stále ještě mučil klarinet a vesničané zpívali, co jim jen přišlo na mysl. Pán tancovali uprostřed a brali do kola tu jednu dívku, tu jinou, a vůbec jim přitom nevařilo, že Žid hraje židovské melodie a vesničané zpívají vesnické písně.

Čeledínovi na moment proběhlo hlavou, že pán tančí s Fialkou, že to ona ho vede, že poletuje a směje se jako ďábel. Jakmile však zamrkal, dívka zmizela a milostpán netancovali, neb byli naprosto opilí, pozvracení až po kolena a sotva se drželi na nohou, zatímco je dráb a úředník odváděli do bryčky.

VII.

O HADECH A KOUZLECH

Říkají, že na světě neexistuje větší vděčnost než ta hadí. To ovšem Kuba nevěděl, když se několik dní po návštěvě pána vydal na panské, aby konečně pokosil, a u pramene narazil na hada.

Pramenů je v Podhůří spousta, protože každé údolí, i to nejmenší, má svůj potok a každý z těchto potoků vzniká z nejrůznějších struh řinoucích se lesními roklinami. U některých z těchto pramenů, kterým se říká mofety, by si člověk neměl lehat ani tam usnout, protože by se už nemusel probudit; vzduch je tam těžký a nedá se dýchat. Lidé o tom vědí a vědí to i některá divoká zvířata, ale například ovce ne. Ovce jsou totiž hloupé a musejí se hlídat, jinak se dokážou zatoulat tam, kam nemají, a udušit se.

Ani mladý had vyhřívající se na kameni to zjevně nevěděl. Mofeta vyvěrala mezi kořeny velké lípy obsypané květy jako nevěsta. Brzy v létě zkrásní všechny lípy, ale tato pokaždé rodila tolik květů, až se jí větve ohýbaly. Kuba hada objevil, když si udělal přestávku od kosení, posadil se na nejnižší větev stromu a ukusoval bílý chléb s kmínem, křenem a šalvějí. Slunce putovalo po louce a červencový vánek

chladil rozpálené tělo, takže žluté modřiny po panském výprasku tolik nebolely.

Had se na slunci olejnatě leskl, žluté skvrny po straně na krku vypadaly jako namalované štávou z vlaštovičníku. Čeledín do hada šťouchl klackem, byl totiž přesvědčený, že zvíře je už mrtvé. Plaz se však líně, namáhavě stočil, jeho pohyb připomínal uštvaného koně. Jontek Gaca, který ten den taky kosil, chtěl hada dobít kamenem, ale Kuba mu to nedovolil. Vzal plaza mezi dva klacky a odnesl ho do stínu, daleko od mofety. Plochou hlavu mu polil vodou z plechového hrnečku. Nemohl si přitom pomoci a hadí tělo pohladel; bylo teplé a hladké, velmi příjemné na dotyk.

Když se zvíře vzpamatovalo, dal mu ještě kuličku z chleba, pak ještě jednu a další. Z kameninové bandasky nalil do hrnečku kyselé mléko. Had trochu usrkl, cosi ve svém jazyce zasyčel a odplazil se do vysoké trávy.

Kuba na něj rychle zapomněl. Jeho hlavu a srdce opřádalo něco jiného než hadi, rozhodně něco jiného než had, na kterého narazil u mofety. Hoch měl totiž stále před očima Fialku s milostpánem a závist dokáže opříst silněji než škrtiči z jižních zemí, dokáže otrávit myšlenky hadím jedem, až začnou v hlavě pulzovat a vířit. Ano, to dokáže.

Když se Kuba vracel z louky, nemohl se nezastavit u vrbo-
-apoštoľů, Fialku tam však nenašel.

Nebylo nač čekat. Čeledín kouzlit neuměl, protože aby to dokázal, musel by být Cikán nebo Žid. Neuměl to, ale za pokus nic nedá.

Noc visela nad světem bezedná a černá jako moře. Ve tmě rozechvělé cvrčky sbíral fialy rostoucí před hospodou. Trhal je plnými hrstmi, protože květů byla spousta. Už jich

měl plné kapsy, ale ještě si sundal košili a udělal z ní raneček, aby si odnesl víc.

Když už květů nasbíral dostatek, vyšplhal na střechu, jak nejvýš se dalo. Najednou ztratil jistotu a připadal si trochu hloupě; vyhazoval květy do vzduchu, ale ne moc vysoko, tak, aby si toho nikdo nevšiml. Brzy však pochopil, že ho vidí jen noc. Jeho pohyby začaly být plynulejší, nohy ho samy nesly. Podivná melodie mu zapulzovala v žilách jako vodka a tma ho vyzvala k bláznivému, divokému čarodáši. Měl pocit, že padá. Všude kolem poletovaly květy fial jako můry.

Kuba netančil. Kuba se stal tancem.

Kuba nekouzlil, protože nebyl ani Žid, ani Cikán. Kuba se sám stal kouzlem.

VIII.

O HRUŠNI, KVĚTECH A NOČNÍ LOUCE

Říkají, že Fialka pracovala u Kohlmannova odedávna, ovšem ve skutečnosti ji svými kouzly přivábil Kuba. Když se pak Fialka v krčmě starého Žida objevila, nikdo si nedokázal vzpomenout, odkud se vzala, a každý by jistě tvrdil, že tam pracovala odedávna. Tak totiž působí kouzla.

Dny přecházejí do nocí a noci do dnů. Fialka si při práci zpívá a čas plyne v rytmu její písně. Zpívá při loupání fazolí i při vaření piva. Jen při pečení chleba nezpívá, protože chleba se nesmí rušit.

Fialčiny písně jsou zvláštní. Melodie působí známě, ale jsou rozechvělé a třaslavé. Slova ztrácejí význam a rozpouštějí se v melodii jako kapka mléka ve vodě. Jako by Fialka zpívala v cizí řeči. Jsou to slova, v nichž je obsaženo víc než jen slova.

Zdá se, že kromě Kuby si toho nikdo nevšimá, a přesto je na první pohled vidět, že Fialka není z tohoto světa. Když zpívá, jako by zpívali polní duchové. Když se hýbe, jako by vítr pohupoval klasy. Kuba to vidí a nedokáže od čarovné dívky odtrhnout zrak. Možná ještě Chana to cítí, protože se čeledínovi i Fialce vyhýbá.

Fialka také žije v gójhausu, i když v jiné světničce. Stará Kohlmannová se prý nad tím zprvu hrozně pohoršovala, protože kdo to kdy viděl, aby děvečka žila pod jednou střechou se dvěma čeledíny. Ani Rubinovi se to dvakrát nezamlouvalo, ale nic neříkal, protože gójové jsou beztak jen gójové, jen o málo víc než zvířata, a stejně jako zvířata nemají duši.

Zato ve vesnici se nic nepovídalo, což bylo Kubovi divné, protože ve vesnici se povídá o všem a o všech. O všem a o všech, jen ne o Fialce. Ba, žádný z podnapilých chlapů se nepouštěl ani do osahávání; jako by ji vůbec neviděli, a pokud viděli, tak na to po chvílce zapomněli. Fialka zjevně dokázala vrtat lidem v hlavách a zamotávat jim myšlenky.

Jen jedinkrát se jistý čeledín ze sousední vsi o něco pokusil, když nesla vodu ze studně. Ledva se jí však dotkl, celý uschl, od chodidel po hlavu zdřevěněl a proměnil se v nízkou, sukovitou hrušeň rostoucí u plotu. Rodila kyselé plody, které nikdo nechtěl jíst. Čeledína nikdo nehledal, lidé si ani nepamatovali, že existoval. Kuba si matně vzpomínal, že spolu kdysi nosili chrástí z lesa, hochovo jméno se mu ale vypařilo z paměti.

Jednoho dne se přemohl a zeptal se na čeledína zakletého do hrušně starého Myszky. Myszka totiž kdysi dávno chodíval po různých temných stezkách a říkalo se, že dokázal zaklínat blesky. Byl moudrý a znal mnoho tajných věcí.

„Copak ti, Kubo, přeskočilo?“ zeptal se starý místo odpovědi. „Ta hrušeň tu přece stojí už spoustu let. Sama tady vyklíčila. Rubin Kohlmann jednou u plotu jedl hrušky a vyplivoval pecky, nejspíš tehdy tady vyrostla.“

Po jisté době tak i Kuba uvěřil, že žádného čeledína nikdo nezačaroval. A po Panně Marii bylinkové, když začaly být noci chladné, Rubin hrušeň pokácel na topení. Takový byl konec příběhu o hochovi zakletém do stromu.

Toho léta jsou večery hluboké jako studně, rozlévají se po nebi září v barvě pšenice a táhnou se donekonečna. O práci v hospodě není nouze, ale přesto se Kuba vrací do góghausu dřív, než se dočista setmí. Někdy už tam na něj Fialka čeká, někdy čeká on na ni; to bývá různé.

Kuba se rád dívá, jak se dívka před usnutím svléká; Fialka totiž spí nahá. Ona ho pak často pokouší a schválně se svléká pomalu. Její pohyby jsou plynulé, plné hypnotické obřadnosti, jakou můžeme vidět u pravoslavných kněží v cerkvích nebo u hadů. Jindy se Fialka svléká rychle, raz-dva a je úplně nahá. Ten její spěch, ty nedbalé pohyby bývají mnohem krásnější než nacvičená pomalost.

Kuba se může dívat, ale nesmí se dotýkat. Ledaže natrhá květy, ty zahradní i ty, co rostou na loukách. Právě těmito květy pak poznává všechna zákoutí jejího těla. Proto mu jednou připadá chladná jako okvětní lístky máku a jindy suchá a hedvábná jako chrpa. Květy zanechávají na její pokožce husí kůže a červené skvrny. Někdy — jen občas — dovolí, aby jí na bradavky položil rozkvetlé fialy. Když se starý Myszka nedívá, Kuba je pak sbírá a laská ústy. Jako by líbal Fialčina ňadra. Nebo i víc než to.

Dívka mu zprvu nedovoluje, aby se jí dotýkal, avšak sama se Kuby dotýká často. Někdy mu prikazuje, aby si před ni stoupl nahý a zavřel oči. Potom s ním dělá věci, po kterých se hoch může jen sotva vrátit do své světnice. Celý voní po mléku, před očima se mu mňhají fialoví a žlutí motýli a hlíněná podlaha obrůstá bylinami a lučním kvítím,

jako by do gójhausu vstoupila sama svatá louka. V síni zpívají cvrčci, bublá neviditelný potůček a pod dřevěným stropem houká puštík. Občas je vidět, jak nehlasně přeletí z krokve na krokev.

To se však odehrává jedině za hluboké noci, když starý Myszka spí, a nevidí to nikdo jiný než Kuba.

IX.

O CHLAPSKÉ TOUZE

Říkají, že když se chlap napracuje, má pak větší chuť. Zvlášť když pracuje na poli, protože slunce ohřívá krev.

Srpen přišel rozžhavený doběla. Každý den žní pálil jako vytažený rovnou z pece a nebe získalo matnou barvu chrp. Na kopcích však foukalo a pracovalo se dobře, dokonce i na panském, a dokonce i ve dnech dobrovolné roboty. Guslarovi Jontku Gacovi se už uzdravily prsty, které mu dráb zlámal, takže mohl při práci opět brnkat. A při muzice, jak známo, jde práce od ruky. Nejlépe se ovšem trhala jablka ve farním sadu.

Jednak se jablka trhají večer, kdy jsou po celém dni plná slunce a nekazí se tak rychle, a jednak byl kněz dobrý člověk a nabízel lehké jablečné víno. Víno, lehké jako pampeliškové chmýří, stoupalo do hlavy nenápadně. Fialka a Kuba se ze sadu vraceli pozdě v noci, ulepení od potu, vína a šťávy, oba opilí víc, než by byli ochotni přiznat. Byly to krásné noci. Nic nechutná báječněji než pot, víno a šťáva slibávané z kůže milované bytosti.

Čas od času se stávalo, že Fialka s Kubou vylezli v noci na střechu. Šindele vyzařovaly teplo dne a všude vonělo

staré dřevo, trochu jako v kostele. Jejich mazlení sledovaly noc a hvězdy, a někdy i Chana. Čeledín o tom věděl, i když se mu nikdy nepovedlo nachytat Židovku, jak je tajně pozoruje. Bylo však jasné, že dcera krčmáře o Kubovi a Fialce ví, už jen proto, že přestala po nocích tančit na střeše. Kubovi to nevadilo, jen občas uprostřed noci cítil, jak pod slamníkem slabě tluče Chanino srdce. Ačkoli nebylo hlasité a nevnucovalo se, vyvolávalo v něm zlost a nedávalo mu spát. Neodvážil se ho však vyhodit, protože srdce je přece jen srdce.

Když měl tedy Kuba podezření, že je Chana sleduje, laskal Fialku kurážněji. Ostatně i dívčina pak byla ochotnější a nakonec mu dovolila, aby se jí dotýkal a líbal ji, dokonce i v tom nádherném zákoutí mezi stehny vonícím po oleji a jarní půdě. Někdy přitom byla zticha, ale někdy divoce vzdychala nebo tiše sténala; jednoho by napadlo, že uprostřed noci pípá ptáče lelka.

Bez ohledu na to, jestli se Chana dívala nebo ne, však Fialka nedovolila, aby si ji Kuba vzal normálně, lidsky, jako chlap ženskou. Zprvu o tom ani nepřemýšlel, protože mu s Fialkou bylo dobře. Když jsou žena s mužem spolu, tvoří vlastní svět, který se řídí vlastními pravidly, a tato pravidla jsou vždy správná a moudrá, neboť oba jsou v tomto světě šťastní. Tak to je, dokud nepřijde někdo zvenčí a neřekne, že by se jim mohlo žít lépe, protože zmatek a neklid vždy zasévají jiní lidé.

Jontek Gaca před Kubou jednou o žních nadhodil:

„Viděl jsi Salču Niewiaroských?“

„Salču?“ Kuba si z čela odhrnul vlasy mokré od potu. Jontek jen ukázal bradou na stranu, naladil gusle a přešel smyčcem po basové struně.

Zdola, z vesnice, nesla děvčata jídlo. Brambory s kyse-
lým mlékem, chleba, žurek omaštěný slaninou s cibulí. Aby
mohl člověk dobře pracovat, musí se dobře najíst. Děvčata
se chichotala, jak to mívají ve zvyku, a jejich smíchy a chi-
choty se nesly vzduchem rozechvělým od slunce. Chlapi
přerušili práci, narovnali hřbety a poslouchali, protože ta-
kové dívčí chichotání je jeden z nejkrásnějších zvuků, jaké
na světě existují.

Salča Niewiaroská se smála snad nejzvučněji. Šla s roze-
pnutou halenou, bujná a zpocená. Každý její krok vyvolával
v člověku chuť tančit, zpívat, pít víno nebo se pomilovat,
a nejlépe všechno najednou. Ano, takové dívky existují.

„Bude moje,“ rozvášnil se Jontek, protože muži mají
často pocit, že si mohou dívku zamluvit jako kobyly na
trhu.

„Tož co by ne,“ řekl lhostejně Kuba. Mezi děvčaty šla
totiž i Fialka, Fialka s vlasy v barvě vody, Fialka čarodějka.
Hoch dobře věděl, že ho ta zvláštní dívka odnikud oča-
rovala; bylo mu ale očarovanému dobře a ani ve snu ho
nenapadlo, že by kouzlo zahnal. Aby Jontka trochu dopálil,
ještě prohodil:

„Moje je lepší.“

„Tvoje?“ podivil se napřed guslar, ale hned se poškrábal
na zpoceném čele, jako by něco obtížně lovil z paměti. „No
ba, máš pravdu. Tamta. Počkej, tak divně jí říkají...“

„Fialka.“

„Fialka, pravda. Je taková zvláštní, jako rusalka z lesa.
Už ti dala?“

Kuba zrudl. Ovšem, vytanuly mu na mysli všechny věci,
které s Fialkou dělal a které dělala Fialka jemu, ale za dávání
je označit nešlo. Jontek Gaca hleděl na šábessgóje s křivým

úsměvem, jako by o všem věděl, protože ten, kdo hraje na housle, vidí spoustu věcí, které jiným unikají.

„Tak trochu,“ zabručel nakonec Kuba, aby dal najevo, že mu záležitosti žen a mužů nejsou tak docela cizí.

„Hehe! Takže nedala. Oj, Kubo, Kubo. Poslouchej mě. Ta tvoje Fialka...,“ najednou ztichl, zamračil se a lopotně se pokoušel cosi vylovit z paměti.

Škaredil se a škaredil a vypadal přitom hrozně hloupě. Bezradně se rozhlédl kolem a znenadání se rozzářil.

„Koukni, Kubo, děvčata jdou! Dobrá, něco pojíme, už mi škrunda v břiše.“

A ačkoli kouzla přiměla i Jontka Gacu, aby na Fialku zapomněl, a to přitom očarovat guslara není jen tak, semínko bylo zaseto. Večer, už za tmy, přišel Kuba k Fialce a rovnou se zeptal:

„Proč mi nechceš dát jako ženská chlapovi?“

Dívka si kolem prstu omotala tlustý pramen bezbarvých vlasů. V její místnůstce vykvétaly fialy, jejichž vůně oma-movala víc než nejsilnější vodka. Ke svíčke stojící v okně se slétávaly můry a postel obrůstala pažitem a mechem.

„Protože jsi hlupák,“ odpověděla nakonec. Dlouze, velice dlouze na čeledína hleděla a oči měla bezedné a černé, jako by spolýkala rulík zlomocný.

Kuba ten pohled nedokázal snést; sklopil zrak. Už chtěl odejít, ale dívka k němu přistoupila. Spustila jedno ramínko košile, spustila druhé. Bílý hadřík sklouzl na trávu porůstající hliněnou podlahu.

Fialka odtáhla Kubu do postele a dala mu jako ženská chlapovi. Netrvalo to dlouho, protože hoch skončil, sotva pronikl do jejího teplého těla. Párkrát se pak ještě pohnul, ale bylo to spíš směšné než příjemné a Kuba se cítil strašně

hloupě. Nechal toho a jednoduše si lehl vedle Fialky. Váhavě ji hladil po břiše, ale dívka mu připadala zvláště napjatá, takže přestal.

Zavřel oči a usnul, ani nevěděl jak. Když se probрал, visela už nad světem pozdní noc. Místností prolétl studený závan, jako na louce po půlnoci, když se od řeky blíží mlha. Postel byla prázdná. Spolu s Fialkou zmizela tráva, zmizely chrpy, zmizeli puštici pod dřevěným stropem. Kuba hleděl do pavoučího přítmí pod střechou. Vzduch v místnosti už nevoněl mlhou, jen průvanem. Průvanem, zatuchlinou a prachem, jako ve špatně vytápěných domech; ano.